

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ایستایی معماری

(چاپ سوم)

تألیف :

دکتر رحمت مدندوست

دکتر اکبر خدا پرست حقی

الکشورات دالشگاه گیلان

۱۳۸۷

مدندوست، رحمت، گرداورنده و مترجم.

ایستایی معماری / ترجمه و تدوین رحمت مدندوست، اکبر خدابرست حقی - رشت: دانشگاه
گیلان، ۱۳۸۵.

[ای]، ۲۵۰ ص. : مصور، جدول، نمودار.

ISBN 964-6577-59-8 (چاپ دوم)

ISBN 978-964-9931-70-8 (چاپ سوم)

فهرستنويسي بر اساس اطلاعات فيبا (فهرستنويسي پيش از انتشار).

ص.ع. به انگلیسي : R. Madandoust, A. Khodaparast: Structures for architects.

كتابنامه : ص. ۵۵۲-۵۵۴.

۱. سازه، تجزيه و تحليل. ۲. قابهای ساختمانی. الف. خدابرست حقی، اکبر، ۱۳۳۷ -
ب. دانشگاه گیلان.

۶۲۴/۱۷۱

TA ۶۴۵/۴ م ۱۹

كتابخانه ملي ايران

م ۸۵-۳۳۸۴

دانشگاه گیلان

شابک: ۸-۷۰-۹۶۴-۹۹۳۱-۹۷۸

انتشارات دانشگاه گیلان

نام کتاب	: ایستایی معماری
مؤلفین	: دکتر رحمت مدندوست - دکتر اکبر خدابرست حقی
ویراستار	: منصور مرزبان
حروفچینی و صفحه آرایی	: شهلا جمالی
طرح روی جلد	: زهرا فرهوشی
نوبت پنلاب	: سوم، ۱۳۸۷
چاپ جلد و متن	: شرکت چاپ و نشر نوین
ناشر	: انتشارات دانشگاه گیلان
شمار	: ۲۰۰۰ جلد
قيمت	: ۵۰۰۰ ریال

* هر گونه چاپ و تکثیر فقط در اختیار انتشارات دانشگاه گیلان است.*

پیشگفتار مولفین

این کتاب حاصل تلاش چندین ساله ما در تدوین مباحث دروس ایستایی برای دانشجویان معماری است که بخش های عمده‌ای از دروس ایستایی معماری شامل استاتیک، مقاومت مصالح، سازه‌های فولادی و بتنی را در بر می‌گیرد.

مشوق ما در این زمینه روند فعلی آموزش معماری بوده است که در جهت تعمیم بیشتر مطالب درسی بمنظور پاسخگویی به هدفهای آموزشی گسترشده‌تر، پیش می‌رود؛ اگرچه در زمینه دروس مختلف ذکر شده در ایستایی معماری کتب متعددی بصورت مجزا ترجمه و تالیف شده است، لیکن از مدت‌ها قبل بهنگام تدریس احساس می‌شد کتابی که در برگیرنده دروس مختلف ایستایی بصورت یک مجموعه که منطبق با سرفصل دروس ایستایی معماری باشد برای دانشجویان این رشتہ ضروری باشد. لذا در همین راستا کتاب حاضر برای دانشجویان عزیز و علاقه مند رشتہ معماری تهیه شده است.

از ویژگیهای کتاب حاضر پرداختن به انواع کاربردهای هر مبحث پس از بیان دقیق اصول و مبانی آن به روشنی کاملانه نوین و موثر می‌باشد.

مطلوب ارائه شده در دو بخش استاتیک و مقاومت مصالح می‌باشد. در بخش مقاومت مصالح مباحث مختلف در زمینه سازه‌های فولادی و بتنی و اتصالات ممنظر شده است. همچنین موضوعات این کتاب بنحوی ارائه شده است که برای دانشجویان برآحتی قابل درک باشد. این کتاب با دانشجویان در حد خودشان صحبت می‌کند و در واقع مطالب کتاب خودآموز بوده و روند ارائه مطالب بنحوی است که از موضوعات ساده شروع شده و به مطالب کلی ختم می‌گردد. در این راستا، اصول اساسی بطور مکرر در بخش‌های مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرند و دانشجویان نحوه استفاده از اصول را بجای نحوه ساده کردن فرمولهای کلی فرا می‌گیرند.

در این کتاب ضمن بکار گرفتن یک روش اصولی و منطقی برای حل مسائل نمونه، توجه خاصی به نحوه استفاده درست از فرمولها معطوف گردیده که نسبت به سایر

کتب ایستایی از این لحاظ مزیت دارد.

در اینجا لازم می‌دانیم از همکاریهای صمیمانه حوزه معاونت پژوهشی دانشگاه گیلان که علیرغم مشکلات فراوان اقدام به چاپ این اثر نموده است تشکر نمائیم. ضمناً آقایان ابوالقاسم پوررزاز و حسین پهلوان که در نمونه خوانی نسخه‌های تایپ شده این کتاب کمک فراوانی نمودند تشکر و قدردانی بعمل می‌آید.

مولفین لازم می‌دانند پیش‌اپیش از خوانندگان محترم برای هر گونه زاهن‌مایی و انتقادی که در بهبود چاپهای بعدی کتاب به عمل می‌آید، صمیمانه سپاسگزاری نمایند.

دکتر رحمت مدندوست - دکتر اکبر خداپرست حقی

فهرست مطالب

صفحه

۱	فصل اول: آشنایی با علم استاتیک
۱	۱-۱ - مقدمه
۱	۱-۲ - تعریف نیرو
۲	۱-۳ - فرضیه اجسام صلب
۲	۱-۴ - اصل انتقال نیرو روی راستای خود
۳	۱-۵ - انواع نیروها
۴	۱-۶ - سیستم های نیرویی
۶	۱-۷ - برآیند یک سیستم نیرویی
۷	فصل دوم: برآیند و تعادل سیستم های نیرویی
۷	۲-۱ - برآیند سیستم نیرویی متقارب مسطح
۱۲	۲-۲ - تعادل سیستم نیروهای متقارب مسطح
۱۲	۲-۳ - دیاگرام پیکر آزاد
۱۵	۲-۴ - برآیند سیستم نیرویی متقارب فضایی
۱۸	۲-۵ - تعادل سیستم نیرویی متقارب فضایی
۲۰	۲-۶ - گشتاور یا ممان یک نیرو
۲۲	۲-۷ - زوج نیرو (کوپل)
۲۳	۲-۸ - انتقال یک نیروی مرکزی به موازات راستای خود
۲۶	۲-۹ - تعادل سیستم های نیرویی مسطح معمولی
۲۷	۲-۱۰ - انواع تکیه گاهها در علم استاتیک
۳۳	۲-۱۱ - بارهای گسترده

۱۲-۲- تیرهای مفصل دار

۳۸

۵۲

فصل سوم: خرپاها

۵۲

۳-۱ - مقدمه

۵۴

۳-۲ - روش گره

۵۵

۳-۳ - روش برش

۵۸

۳-۴ - ترکیب روشهای گره و برش

۷۷

فصل چهارم: خواص سازه‌ای سطوح

۷۷

۴-۱ - مرکز ثقل یک جسم

۷۸

۴-۲ - مرکز ثقل یک سطح (مرکز سطح)

۸۰

۴-۳ - ممان یک سطح

۸۱

۴-۴ - مرکز ثقل سطوح غیرمشخص

۸۴

۴-۵ - ممان اینرسی یا ممان دوم سطح

۸۷

۴-۶ - قضیه محورهای موازی

۸۹

۴-۷ - ممان اینرسی سطح مرکب

۹۱

۴-۸ - شعاع زیراسیون

۹۳

۴-۹ - مدول مقطع

۱۰۳

فصل پنجم: تحلیل نیروهای داخلی

۱۰۳

۵-۱ - نیروی داخلی

۱۰۳

۵-۲ - نیروی داخلی در یک میله

۱۰۴

۵-۳ - نیروها و ممانهای داخلی در تیرها

۱۱۰

۵-۵ - رابطه بین ممان خمشی، نیروی برشی و شدت بار

۱۱۷

(بارگذاری گسترده)

۱۲۸

فصل ششم: آشنایی با علم مقاومت مصالح

۱۲۸

۶-۱ - مقدمه

۱۳۰

۶-۲ - سازه‌های مهندسی

۱۳۰

۶-۳ - بارهای وارد بر ساختمانها

۱۳۱

۶-۴ - آنالیز و طراحی

۱۳۱

۶-۵ - مصالح سازه‌ای

۱۳۶

فصل هفتم: تنش - کرنش و نیروهای محوری

۱۳۶

۷-۱ - تنش و نیروهای محوری

۱۴۰

۷-۲ - تنش لهیدگی

۱۴۳

۷-۳ - تنش برشی

۱۴۵

۷-۴ - کرنش یا تغییر شکل نسبی

۱۴۶

۷-۵ - خاصیت ارتجاعی - حد ارتجاعی

۱۴۷

۷-۶ - قانون هوک - مدلول الاستیسیته

۱۴۸

۷-۷ - روش محاسبه تغییر شکل محوری

۱۵۱

۷-۸ - نمودار تنش - کرنش

۱۰۰

۷-۹ - کرنش برشی

۱۰۷

۷-۱۰ - مصالح شکل پذیر و ترد

۱۰۷	-۷-۱۱- ضرب پواسون
۱۰۸	-۷-۱۲- اعضای مرکب
۱۶۱	-۷-۱۳- ستونهای بتن مسلح تحت بار محوری
۱۶۰	-۷-۱۴- انبساط حرارتی
۱۶۷	-۷-۱۵- تنشهای حرارتی
Fصل هشتم: پیچش	
۱۸۰	-۸-۱- مقدمه
۱۸۰	-۸-۲- تنش برشی
۱۸۳	-۸-۳- روابط بین تنش و کرنش برشی
۱۹۱	-۸-۴- زوایه پیچش
۱۹۲	-۸-۵- انتقال قدرت
۱۹۴	-۸-۶- پیچش مقاطع غیردوار
Fصل نهم: خمش در تیرها	
۲۱۱	-۹-۱- مقدمه
۲۱۱	-۹-۲- تنش های خمشی در تیرهای مستقیم
۲۱۲	-۹-۳- رابطه تنش خمشی
۲۱۹	-۹-۴- تنشهای برشی
۲۲۱	-۹-۵- رابطه تنش برشی
۲۲۷	-۹-۶- تغییر شکل در تیرها
۲۲۷	-۹-۷- تغییر شکل تیرها به روش انتگرال دوگانه

۲۳۱	۹-۸ - طراحی تیرها
۲۳۶	۹-۹ - تیرهای مرکب
۲۳۶	۹-۱۰ - تیرهای ساخته شده از مصالح مختلف
۲۳۸	۹-۱۱ - تیرهای بتن مسلح
۲۴۲	۹-۱۲ - طراحی تیرهای بتن مسلح
۲۶۳	فصل دهم: ستونها
۲۶۳	۱۰-۱ - مقدمه
۲۶۴	۱۰-۲ - رابطه اولر برای ستونهای طویل
۲۷۰	۱۰-۳ - رابطه اولر برای شرایط مختلف تکیه گاه دو سر ستون
۲۷۸	۱۰-۴ - طراحی ستونهای تحت پار محوری
۲۹۱	فصل یازدهم: اتصالات پرجی و جوشی
۲۹۱	۱۱-۱ - مقدمه
۲۹۱	۱۱-۲ - انواع اتصالهای پرجی: تعاریف
۲۹۳	۱۱-۳ - مقاومت اتصال رویه‌م
۲۹۶	۱۱-۴ - مقاومت اتصال مرکب لب به لب
۳۰۲	۱۱-۵ - تنشها در اتصالات پرجی
۳۰۴	۱۱-۶ - اتصالات پرجی ساختمان
۳۰۶	۱۱-۷ - اتصالات پرجی تحت بار خروج از مرکز
۳۱۱	۱۱-۸ - اتصالات جوشی
۳۱۷	۱۱-۹ - اتصالات جوشی تحت بار خروج از مرکز

- ۲۳۱ پیوست ۱: وزن مخصوص مواد مختلف ساختمانی
- ۲۳۶ پیوست ۲: بار زنده موثر بر ساختمانها
- ۲۳۹ پیوست ۳: مشخصات هندسی پروفیل های ساختمانی
- ۲۴۷ پیوست ۴: روابط تیرهای تک دهانه